

Сесія розпочалася.
Запорукою її успішного завершення буде чітка організація учбового процесу, висока дисципліна, старанна підготовка студентів до заліків та екзаменів.

ВІВТОРОК
29
ТРАВНЯ
1956 року
№ 19 (493)

Ціна 20 коп.

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечникова

ЗАБЕЗПЕЧИМО УСПІШНЕ ЗАВЕРШЕННЯ СЕСІЇ

Настали найнапруженіші дні учбового року — дні весняно-літньої заліково-екзаменаційної сесії. На всіх факультетах закінчилися семінарські заняття з суспільно-економічних дисциплін, допрацьовуються останні практичні роботи. Майже на всіх факультетах пройшли перші заліки, подекуди й екзамени. Так, завершується вже сесія на четвертих курсах хімічного та фізико-математичного факультетів, студенти яких з червня приступлять до виробничої практики. Сесія тут йде досить успішно. Складено всі заліки. Хіміки IV курсу склали екзамен з історичного матеріалу на «добре» та «відмінно», за винятком студента Деліва, який одержав задовільну оцінку. Той же таки Делів одержав «незадовільно» на екзамені з політекономії.

Лише на «добре» та «відмінно» склали екзамен з політекономії студенти IV курсу географічного відділу геолого-географічного факультету.

Залікова сесія також в основному проходить успішно. Проте є вже і перші злізи. Студенти III курсу геолого-географічного факультету Н. Мальська, Т. Єгорова і А. Статін не склали заліку з англійської мови. Студент I курсу цього ж факультету Гончарук не з'явився на захист курсових робіт.

Студенти II курсу російського відділу філологічного факультету А. Пожидаєва, Є. Парпурина та С. Гусейнова не склали заліку з української літератури.

Ці перші тривожні сигнали не повинні пройти поза увагою деканатів, партійних організацій, комсомольського активу факультетів.

Успішне завершення заліково-екзаменаційної сесії залежить, в першу чергу, від старанності та серйозного ставлення до підготовки з боку студентів. Проте багато в чому успіх сесії визначається й чіткою, злагодженою роботою деканатів та кабінетів, вмилм керівництвом з боку факультетських партійних організацій, бездатністю та згуртованістю комсомольського активу. Саме вони повинні забезпечити чітку організацію і високу дисципліну під час сесії, створити спокійну робочу обстановку, яка сприятиме успішній, продуктивній роботі студентів в час підготовки до екзаменів.

Зрозуміло, що аж ніяк не сприяє нормальній роботі студентів, а навпаки, вносить дезорганізацію в учбовий процес дострокове складання екзаменів, як це з року в рік з мовчазної згоди деканату практикується на геолого-географічному факультеті.

Сесія розпочалася. Необхідно забезпечити успішне її завершення.

Семінарські заняття закінчено

Зараз, коли закінчені семінарські заняття, присвячені вивченню матеріалів XX з'їзду, можна підвести підсумки їх засвоєння студентами першого курсу українського відділу філологічного факультету, трьох груп першого і п'ятого курсів фізико-математичного факультету, а також п'ятого курсу хімічного факультету.

Що стосується студентів перших курсів, то треба сказати, що майже всі вони якнайсерйозніше поставились до вивчення матеріалів XX з'їзду.

Для більш глибокого і систематичного вивчення вказаних матеріалів було проведено ряд групових та індивідуальних консультацій для студентів. В результаті студенти до кожного заняття мали конспекти рекомендованої літератури з класиків марксизму-ленінізму, доповідей і ряду виступів делегатів XX з'їзду.

Така серйозна підготовка забезпечувала активну участь більшості студентів в проведенні семінарів. Студенти викладали не тільки зміст обговорюваних питань за планом семінару, але й критично оцінювали на основі рішень XX з'їзду КПРС події як міжнародного, так і внутрішнього життя Радянського Союзу, торкаючись також і роботи нашого студентського колективу.

Найбільш активну участь в заняттях взяли такі студенти, як Берненко, Ворона, Майданик, Мороз, Борзняк, Урсул та інші (філологічний факультет); Андриєнко, Стратонов, Сумі-

шевська, Коппель, Бернер (математики), Балкарей, Власенко, Коношкова, Радечко, Бармаш, Шторх (фізики). Перераховані та багато інших студентів під час занять по заключній темі — «Теорія і тактика Комуністичної партії в питаннях війни, миру та революції» — виявили добре розуміння питань про можливість відвернення війни в сучасну епоху, про мирне співіснування двох систем, про своєрідність переходу до соціалізму для різних країн.

Проте знайшлися студенти, які проявили зовсім недостатню активність при вивченні матеріалів з'їзду, пропускали лекції. Це — Пейчева, Пирогова, Грідіна (філологічний факультет), Марченко, Котельникова, Кучерявенко, Червінська (математики), Іванченко, Писарський, Ткач, (фізики). Декілька слів про студента I курсу математичного відділу Аврахова. Недисциплінований, зарозумілий в ставленні до своїх товаришів, які вказують йому на недоліки, він не готувався до семінарів, пропускав лекції, відмовлявся від відповідей.

Студенти V курсів в основному проявили на семінарах активність і добре засвоєння рішень XX з'їзду КПРС. Правда, деякі студенти не змогли поєднати підготовку до семінарів з написанням дипломних робіт, внаслідок чого траплялися пропуски лекцій, слабкі відповіді. Насамперед це стосується хімічного факультету.

З. Я. БЕРЕЗНЯК.

ПРАЦЮВАТИ НАПОЛЕГЛИВІШЕ

Добре проходили семінарські заняття по вивченню матеріалів XX з'їзду КПРС на III курсі історичного факультету. Студенти з інтересом вивчали матеріали XX з'їзду нашої партії, активно виступали на семінарах. Особливо жваво проходили обговорення таких питань, як неухильне економічне піднесення в СРСР і країнах народної демократії, мирне співіснування двох систем, основне економічне завдання СРСР, піднесення матеріального добробуту і культурного рівня радянського народу.

На семінарах добре відповідали

студенти Мошняга, Кучеренко, Довженко, Бондаренко, Риженко, Калач, Ємельянова, Гуменюк та інші.

На одному з останніх семінарів з цікавим повідомленням виступив студент Кірін, який розповів про значення технічного прогресу для розвитку народного господарства нашої країни, про наявні у нас недоліки в справі розвитку нової техніки і про шляхи їх усунення.

Слід проте сказати, що не всі студенти проробили повністю всю рекомендовану до семінару літературу.

Гірше, ніж історики, працювали студенти III курсу філологічного фа-

культету. Не всі вони систематично готувалися до семінарів, не всі вивчали рекомендовану літературу. Активність студентів на семінарах була низькою. Траплялося, що студенти відмовлялися виступати (Морозова, Івоніна, Мартиненко, Колісниченко). До числа студентів, які добре відповідали на семінарах, слід віднести Бучко, Лютіну, Лантухову, Наумович. Студентам потрібно зараз серйозно попрацювати над вивченням матеріалів XX з'їзду партії, з тим, щоб краще підготуватися до екзамену з політичної економії.

Д. А. РИБАЧОК.

Високоякісно підготуватись до екзаменів

Кафедри суспільних наук провели серйозну підготовчу роботу, спрямовану на те, щоб забезпечити глибокий ідейно-теоретичний зміст лекцій і семінарських занять по вивченню історичних матеріалів і рішень XX з'їзду КПРС.

Вивчення матеріалів і рішень XX з'їзду КПРС весь час було в полі зору факультетських парторганізацій і партбюро університету.

Семінарські заняття на III курсі хімічного, фізико-математичного, геолого-географічного і біологічного факультетів пройшли в основному організовано, при належній активності студентів.

На жаль, на геологічному відділі геолого-географічного факультету наприкінці занять по вивченню матеріалів XX з'їзду в учбовий процес була внесена дезорганізація, викликана несподіваним проведенням екзаменів і заліків з ряду дисциплін. Чомусь на це негативне явище ніхто в університеті не звернув уваги.

Як правило, переважна більшість студентів добре готувалася до семінарських занять.

Особливо активну творчу дискусію на семінарських заняттях викликали рішення XX з'їзду з принципіальних питань міжнародної політики: мирне СРСР.

співіснування двох систем, можливість відвернення війни, форми переходу різних країн до соціалізму.

Найбільш активну участь в обговоренні цих питань взяли студенти Сергеева, Ражневський (III курс біологічного факультету), Глобіна, Гаврильченко (III курс фізико-математичного факультету), Бесчасний, Мальська (III курс геолого-географічного факультету), Литвин, Кисіль (III курс хімічного факультету) та багато інших.

Також серйозно підійшли студенти до вивчення матеріалів, які торкаються внутрішнього становища СРСР.

Студент Межиковський (III курс хімічного факультету) на основі фактів економічного росту СРСР показав, як зміцнюється наш суспільний і державний устрій. Студентка Єрьоменко використала для розробки теми багато місцевого матеріалу. Вона привела дані росту УРСР і Одеської області в шостій п'ятирічці. Студентка Прокопець дала огляд висловлювань ворогів і друзів наших про шостий п'ятирічний план.

Студенти Плоткіна і Авербух (III курс геолого-географічного факультету) привели багато цікавих фактів при розробці теми: розв'язання основного економічного завдання в

Багато фактів наводили студенти щодо розвитку науки, техніки і культури, конкретно пов'язуючи це питання з завданнями нашого університету, окремих факультетів.

Особливий інтерес студенти виявили до вивчення розділу звітної доповіді ЦК «Партія». Змістовно виступили по цій темі студенти Гаєвська (III курс фізико-математичного факультету), Левковська (III курс хімічного факультету), Гуревич (III курс геолого-географічного факультету) та інші.

Вивчення матеріалів і рішень XX з'їзду КПРС сприяло підвищенню ідейного рівня і політичної свідомості наших студентів.

Готуючись до екзаменаційної сесії, кафедри суспільних наук повинні вжити всіх заходів до того, щоб студенти ще глибше засвоїли рішення XX з'їзду КПРС. Ширше слід практикувати проведення консультацій, на яких необхідно з'ясувати окремі, найбільш складні проблеми.

Особливо слід звернути увагу і надати конкретну допомогу тим студентам, які з тих чи інших причин пропускати семінари і мають прогалини у вивченні матеріалів XX з'їзду.

І. З. ГОЛДОВСЬКИЙ.

Деякі підсумки семінарських занять по вивченню матеріалів XX з'їзду КПРС

Більшість семінарських занять по матеріалах XX з'їзду КПРС на IV курсах філологічного, історичного та хімічного факультетів проходили активно і змістовно. Найсерйозніше ставилися до вивчення тем семінарів студенти IV курсу історичного факультету (фуркація історії КПРС) і IV курсу українського відділу. В групі IV курсу історичного факультету, що складається з 23 студентів, більшість занять пройшло при 100% відвідуванні. В цій групі на кожному семінарі виступало 8—12 студентів.

При високій активності і 100% відвідуванні пройшли також більшість занять на IV курсі українського відділу філологічного факультету.

Глибокими, продуманими і змістовними були виступи таких студентів, як Бабкін, Кульський, В'юшкін, Криць, Паства, Савченко, Талан, Тибашев, Пшигодський, Бачинський, (історичний факультет), Босська, Начовкіна, Федосеев (хімічний факультет), Андросова, Крутиус, Меркулова (філологічний факультет).

Найгірше семінари пройшли на IV

курсі російського відділу філологічного факультету. В цій групі 34 студенти. На окремі заняття не з'являлися 9—10 студентів (наприклад, 7 та 14 травня). На семінарі виступали по 5—6 чоловік, але, як правило, за викликом.

Пояснюється це, головним чином, низькою дисципліною студентів цієї групи. Партійні і комсомольські бюро факультету звертали увагу на групу, але істотних результатів не досягли. Група дуже пасивна.

Г. П. ЗБАНДУТ.

Одеський Державний Університет імені І. І. Мечникова в шостій п'ятирічці

ШИРОКЕ КОЛО ДОСЛІДЖЕНЬ

На кафедрі фізичної хімії під керівництвом проф. О. К. Давтяна ведуться дослідження по єдиній проблемі: «Адсорбція і механізм гетерогенного каталізу».

За своєю актуальністю, теоретичною і практичною значимістю ця проблема є найважливішою в сучасній хімії. Вона відповідає грандіозним завданням, поставленим ХХ з'їздом КПРС в справі розвитку науки і хімічної промисловості.

Проф. О. К. Давтяном висунути нові теоретичні положення про механізм гетерогенних каталітичних реакцій, на основі яких пропонується оригінальний метод проведення і вивчення хемосорбції та каталітичних процесів.

Цей метод, названий рідинно-контактним, по суті являє собою метод хімічного відокремлення поверхневих зв'язань від кристалічної сітки каталізатора. На прикладі реакції окислення сірчатою ангідриду, яка вивчається рідинно-контактним методом, проф. О. К. Давтян і доц. Е. М. Овчинникова показали правильність нових теоретичних положень і перспективність рідинно-контактного методу в справі вивчення механізму каталізу. Таким чином, ці дослідження є початком розробки нового напрямку в ученні про гетерогенний каталіз.

В цьому відношенні відкриваються широкі перспективи. Так, попередні дослідження по застосуванню рідинно-контактного методу дали позитивні результати і для ряду інших реакцій. Крім того, зараз на кафедрі вже ведуться дослідження механізму каталізу методом мічених атомів у сполученні з рідинно-контактним методом.

Проведення каталітичних реакцій рідинно-контактним методом привело до розв'язання проблеми прискорення дифузії і переведення дифузійної кінетики процесу в кімічну. Це питання було оригінально розв'язане проф. О. К. Давтяном, який пропонує проводити каталітичну реакцію в центрифугі. Для реакції гідрогенізації жирів вже були проведені попередні дослідження, які дали добрі результати.

Великий практичний інтерес становлять також роботи, що проводяться кафедрою по вивченню адсорбційних властивостей одеських глин та українських бентонітів.

Асистент І. І. Бурштейн і старший лаборант Р. В. Тихонюк досліджували адсорбційні властивості українських бентонітів і одеських глин. Ці дослідження показали, що одеські зелені глини, які широко розповсюджені в різних районах Одеської області, є добрими природними адсорбентами, придатними для використання в про-

цесі рафінації рослинних масел і регенерації спрацьованих мінеральних масел. При цьому встановлено, що адсорбційні якості одеської зеленої глини не поступаються своєю якістю зіквеському трепелю, що привозиться з Смоленської області і широко використовується в промисловості. Крім того, одеська глина є добрим носієм—активатором каталізатору при гідрогенізації жирів. Це дозволило перейти до виробничих випробувань, які були проведені на одеському жироробному комбінаті.

Мідно-нікелевий каталізатор був нанесений на одеську сіро-зелену глину. З таким каталізатором у звичайних виробничих умовах було гідрогенізовано 100 тонн рослинного масла. Процес гідрогенізації проті-

До 1960 року

кав нормально. Одержаний продукт повністю відповідає вимогам загальносоюзного стандарту.

Запровадження одеських великих глин в жирину і нафтову промисловість УРСР здешевить виробничі витрати.

Одержані цікаві теоретичні і практичні результати науково-дослідної роботи на кафедрі фізичної хімії дозволяють намитити широкий перспективний план на найближчий п'ятиріччю у відповідності з рішеннями ХХ з'їзду КПРС.

Згідно з цим планом, буде виявлений механізм гетерогенного каталізу при окисненні сірчатою ангідриду, аміаку та при інших реакціях. Застосування рідинно-контактного методу, а також сполучення його з методом мічених атомів дозволить висвітлити природу поверхневих окислів, гідрідів, нітридів тощо, а також проміжних поверхневих зв'язань на каталізаторах. Одночасно з цим заплановано рентгенографічне та електронграфічне вивчення каталізаторів та їх поверхень.

Таке широке коло досліджень повинно внести багато нового в науку про гетерогенний каталіз і дати практичні результати, які можуть бути запроваджені у виробництво.

Кафедри суспільних наук розроблятимуть комплексні теми

«Сорок років Великої Жовтневої соціалістичної революції» — над цією проблемою працюватимуть співробітники кафедри основ марксизму-ленінізму. Керівник роботи—доцент І. Г. Леонов, в розробці проблеми візьмуть участь доценти Д. С. Бельфор, Я. М. Штернштейн, кандидати історичних наук І. М. Фролов, О. Г. Зубов, А. П. Іванов.

Кафедра політичної економії обрала на 1956—1960 рр. комплексну тему: «Роль соціалістичного змагання в розвитку соціалістичної промисловості».

В розробці теми візьмуть участь доценти М. А. Мойсєєв, І. І. Штерн, викладачі А. О. Мамонова, П. С. Самойленко. В роботі буде висвітлено значення соціалістичного змаган-

В 1956 році рекомендовано впровадити у виробничу практику ряд закінчених наукових робіт

В здійсненні шостого п'ятирічного плану розвитку народного господарства СРСР, наміченого ХХ з'їздом КПРС, велика і почесна роль належить науці.

Вчені Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова працюють над цілим рядом проблем, які мають як теоретичне, так і важливе практичне народно-господарське значення.

Ряд наукових досліджень вже повністю закінчено і зараз впроваджується у виробничу практику.

Згідно з постановою Вченої Ради університету, випускаються окремими виданнями практичні рекомендації кафедр для працівників промисловості і сільського господарства, які розсилаються на підприємства, в колгоспи, радгоспи, МТС, в партійні і радянські органи.

Вже випущено і розіслано збірник практичних рекомендацій кафедр біологічного факультету «На допомогу сільському господарству і рибництву».

Кафедри зоології хребтних, гідробіології, ботаніки та аналітичної хімії нашого університету спільно вивчали вплив морського каналу на

Одеський університет дасть країні

гідробіологічний режим Шаблатського лиману. Досліджені планктон, бентос, риби та гідрохімія лиману. Проф. І. І. Пузановим розроблено рекомендації щодо влаштування іорського каналу, шлюзування і поглиблення існуючих ериків в Шаблатському кефальному господарстві. Дано також рекомендації по Хаджибейському лиману.

Доцент кафедри зоології хребтних Ф. С. Замбриборц вивчав питання підвищення продуктивності Тілігульського лиману. Досліджені тарані і сазан та умови їх нересту. Дано рекомендації рибакколгоспспіці щодо меліорації нерестилищ і створення нерестово-виростного господарства на лимані.

Ці дослідження ведуться кафедрою мікробіології під керівництвом і за участю проф. В. П. Тульчинської.

Кафедри зоології хребтних, гідробіології, ботаніки та аналітичної хімії нашого університету спільно вивчали вплив морського каналу на

Одеський університет дасть країні

гідробіологічний режим Шаблатського лиману. Досліджені планктон, бентос, риби та гідрохімія лиману. Проф. І. І. Пузановим розроблено рекомендації щодо влаштування іорського каналу, шлюзування і поглиблення існуючих ериків в Шаблатському кефальному господарстві. Дано також рекомендації по Хаджибейському лиману.

Доцент кафедри зоології хребтних Ф. С. Замбриборц вивчав питання підвищення продуктивності Тілігульського лиману. Досліджені тарані і сазан та умови їх нересту. Дано рекомендації рибакколгоспспіці щодо меліорації нерестилищ і створення нерестово-виростного господарства на лимані.

Ці дослідження ведуться кафедрою мікробіології під керівництвом і за участю проф. В. П. Тульчинської.

Якою буде наукова бібліотека в 1960 році

Книжкові фонди досягатимуть понад 1.500.000 одиниць, з них книжок буде понад 650.000, журналів — біля 900.000 одиниць. В середньому щорічне зростання фондів досягатиме 20 тис. одиниць.

За роки VI п'ятиріччя читачам наукової бібліотеки буде видано через абонемент, читальний зал та МБА понад 900.000 книжок і журналів.

За роки VI п'ятиріччя наукова бібліотека встановить обмінні зв'язки з усіма провідними науковими установами країн Народної демократії — Польщею, Румунією, Чехословаччиною, Угорщиною, Німецькою демократичною республікою, Болгарією, з великим Китаєм. Буде налагоджено книгообмін з найбільш значимими

„УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ ПРО МОВУ“

В українській радянській мовознавчій науці за останнє п'ятиріччя зроблено дуже багато, зокрема, створено ряд важливих посібників для вищої філологічної та середньої шкіл.

Інститутом мовознавства АН УРСР ім. О. О. Потебні видано нормативну граматику української літературної мови, спеціальний збірник «Полтавсько-Київський діалект—основа української літературної мови», вийшли з друку «Нариси з загального мовознавства» дійсного члена АН УРСР Л. А. Булаховського. На особливу увагу заслугове праця з історії української літературної мови, виконана професором І. К. Вилодідом, — «Питання розвитку мови української радянської художньої прози».

Серйозна робота проведена також

Основ'яненко відстоює право на існування літератури, писаної народною українською мовою. П. Біленький-Носенко складає граматику української мови, І. Нецуй-Левицький, П. Мирний та І. Ваглевич теж були авторами граматик української мови.

Відомо, що українські письменники брали участь, як кореспонденти, і в складанні «Словаря українського мовознавства» Б. Грінченка.

Мовнолітературна практика українських письменників, висловлювання про мову, їх праця над лексичним, граматичним та правописним формуванням української мови не раз спричинялись до багатьох дискусій про мову, шляхи її розвитку, про джерела багачення тогочасної української літературної мови, про її жанри і т. д.

Коло питань, які стояли на порядку дня в цей час, надзвичайно різноманітне і мало досліджене.

Чекає свого дослідника і невтомна та багатогранна діяльність поета-Каменяра І. Я. Франка. Питання розвитку літературної мови, шляхи цього розвитку, відношення літературної мови до діалектної, питання лексичної, граматичної та правописної нормалізації української літературної мови — ось далеко не повний перелік тих проблем, що цікавили І. Я. Франка.

І. Я. Франко та М. Горький в різний час вели велику боротьбу проти засмічення літературної мови діалектизмами. І. Я. Франко виступав проти намагання деяких письменників

писати «мовою одного села, одного повіту, або однієї губернії», М. Горький вчив літературно-початківців писати «по-російському, а не «по-в'ятському», чи «по-балахонському».

Не менш важливі мовні проблеми піднімаються і вирішуються радянськими українськими письменниками — П. Тичиною, О. Корнійчуком, М. Рильським, М. Бажаном та багатьма іншими.

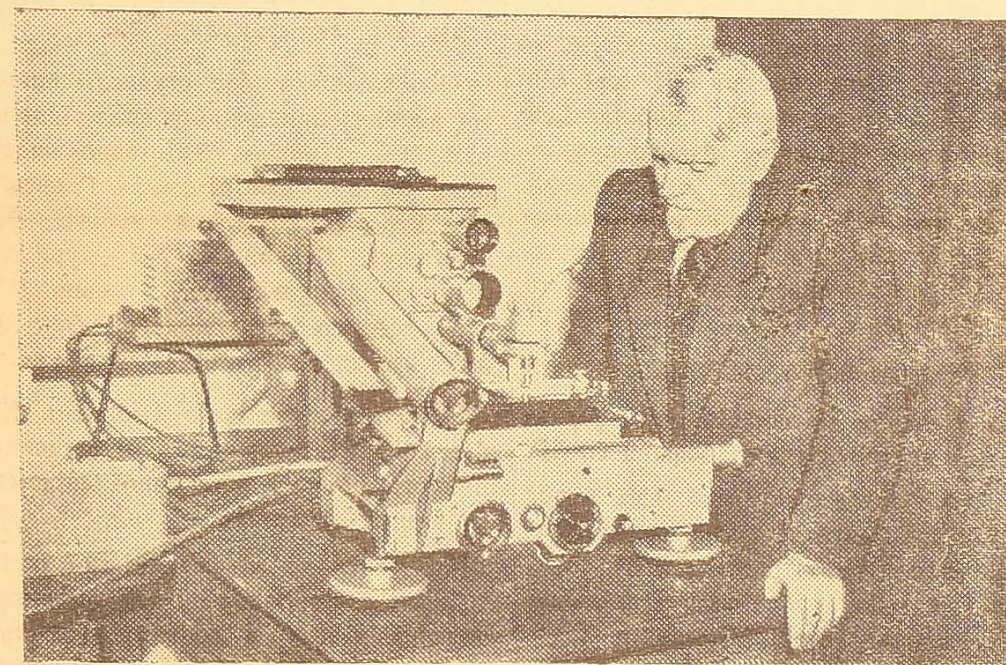
Питання про мову та закони її розвитку завжди стоять перед викладачами і студентами вищої школи. Крім того, ці питання цікавлять середні школи.

Для висвітлення необхідних мовознавчих проблем викладачі та студенти завжди можуть використати також висловлювання українських письменників про мову.

Коллективна робота кафедри українського мовознавства становитиме собою монографічний збірник статей «Українським письменникам про мову».

Поряд з цим кафедра українського мовознавства працюватиме над складанням хрестоматії «Українські письменники про мову» та продовжуватиме роботу над укладанням нового словника говірок Одещини. IX республіканська діалектологічна нарада, яка відбулася нещодавно в м. Києві при Інституті мовознавства АН УРСР ім. О. О. Потебні, покляла на кафедрі вузів почесний обов'язок продовжити і закінчити укладання обласних словників говірок української мови.

Кандидат філологічних наук Л. ТЕРЕШКО.

Заслужений діяч науки, лауреат Сталінської премії, проф. Є. А. Кирилов за роботою в інституті фізики.

За нові досягнення в фізиці та математиці

Науково-дослідний інститут фізики і фізичний відділ фізико-математичного факультету на протязі ряду років проводять дослідження електронних процесів в напівпровідниках з метою нагромадження дослідних і теоретичних даних для технології виробництва напівпровідникових приладів і фотографічних матеріалів.

Дослідження в цьому напрямку провадяться під загальним керівництвом проф. Є. А. Кирилова. П'ятирічний план передбачає:

1. Вивчення оптичних і електричних властивостей металевих шарів на напівпровідниках і діелектриках, а також рух окремих атомів (доц. Т. Я. Сюра, доц. А. Г. Гуменюк).

2. Вивчення механізму явища тонкої структури в спектрі вібранація реальних кристалів і впливу різних факторів на утворення центрів світлоутливості в галюїдному арбілі (старші науковий співробітники Ж. Л. Броун і Є. А. Нестеровська).

3. Вивчення люмінесценції галюїдних солей срібла (доц. С. І. Голуб).

4. Вивчення фотоелектричних і термоелектричних властивостей галюїд-

них солей срібла і талію (доц. К. К. Демидов, К. А. Позигун).

5) Створення теорії електронних процесів в поверхневих шарах напівпровідників (проф. А. І. Костарев).

Крім цього, фізичний університету будуть продовжувати дослідження кристалізації переохолоджених рідин і випаровування та горіння крапель рідини (доценти Г. Л. Міхневич, В. А. Федосєєв, Д. І. Полішук). Останні дослідження мають значення для створення методів розрахунку камер згорання двигунів внутрішнього згорання та реактивних.

Проф. А. І. Костарев закінчить написання двох підручників з квантової механіки і з теорії твердого тіла, доц. В. В. Малюков напише підручник з теорії відносності.

Математичні кафедри фізико-математичного факультету виконують ряд досліджень з теорії апроксимації, теорії диференціальних рівнянь, теорії фільтрації, теорії чисел та інш.

Доцент Т. І. Матвєєнко закінчить підручник з теорії функцій дійсної змінної.

Кандидат фізико-математичних наук Сніжков створить курс лекцій з геометрії Рімана, доц. Г. С. Томашпольський — учбово-методичний посібник «Методика викладання математики в середній школі», доц. М. М. Швець — «Збірник задач з лінійної алгебри».

Доц. Г. М. Мірач'ян продовжить дослідження в галузі теорії апроксимації. Доц. М. І. Гаврилов далі працюватиме в галузі диференціальних рівнянь.

На кафедрі теоретичної механіки і астрономії проф. К. М. Савченко продовжить надзвичайно цікаві дослідження в галузі класичної космології і космогонії. В його працях знайдуть своє пояснення цікаві явища тяжіння.

Доцент А. А. Каспар'янц буде продовжувати вивчення явищ розповсюдження звуків.

Астрономічна обсерваторія під керівництвом проф. В. П. Цесєвична в 1957—1958 рр. буде проводити дослідження за програмою Міжнародного Геофізичного року, як головної організації по дослідженню метеорів під допомогою фотографічних та раддарних установок.

ПОДОРОЖ В МАЙБУТНЄ

Недалеко від моря — озеленена територія. Це Одеський державний університет ім. І. І. Мечникова. Десять нових світлих корпусів університету, розташованих один поблизу одного, потоптають в зелені дерев, до кожного будинку ведуть рівні асфальтовані доріжки, обсажені кущами, деревами.

Ось корпус філологічного факультету, ось — хімічного, а ось — старий знайомий, біологічний корпус...

В будинках—світлі, просторі аудиторії, в яких стоять чисті, без всяких написів і візерунків столи, добре забезпечені необхідними матеріалами кабінети, лабораторії, багаті наукова і студентська бібліотеки.

Тут і клуб, де студенти весело проводять свій вільний час, тут і гуртожиток для студентів, тут і житий будинок для працівників університету.

Поблизу біологічного корпусу — оранжерея, з якої розноситься приємний запах свіжких плодів.

Трохи далі — віваріум, вегетаційний будиночок для практичних робіт біологів. А он, над берегом моря, — гідробіологічна станція.

Звідусіль чути дзвінкий сміх, веселі розмови. Закінчилися лекції, студенти ідуть в їдальню. А завітати спортсмени не проти того, щоб перед

ПОДОРОЖ В МАЙБУТНЄ

обідом побігати на новому стадіоні.

Ми на мить перенеслися в майбутнє. Це не чудо, не утопія—це плани розширення нашого університету, плани будівництва.

Дещо заплановано зробити вже в VI п'ятиріччі. В 1957 р. повинні бути побудовані віварій (тваринник), вегетативний будиночок для біологічного факультету, будуть розчищені і

обладнані під'їзні шляхи до бюрокпосу. До 1959 р. запроєктовано збудувати новий житий будинок для професорсько-викладацького складу, а до 1960 р.—новий гуртожиток для студентів на 400 місць на Ново-Аркадійській дорозі.

Багато зусиль буде затрачено, щоб повністю теплофікувати всі будинки університету, що забезпечить рівно-

мірне і цілком достатнє опалення приміщень. В наступному році запроєктовано закінчити будівництво стадіону в Шампанському провулку.

Вже найближчим часом, до початку нового навчального року, нашим господарниками планується здійснення ряду важливих заходів.

ПОДОРОЖ В МАЙБУТНЄ

мірне і цілком достатнє опалення приміщень. В наступному році запроєктовано закінчити будівництво стадіону в Шампанському провулку.

Вже найближчим часом, до початку нового навчального року, нашим господарниками планується здійснення ряду важливих заходів.

Значно поліпшиться обладнання гуртожитку по вул. Пастера, 29. Будинок буде теплофікуваний, що забезпечить не тільки потрібним теплом студентські кімнати, а й дозволить мати в будь-який час доби гарячу воду. За допомогою спеціальної водонасосної станції вода буде подаватися на всі поверхи гуртожитку. Буде обладнано 2 душові установки, розширено житлову площу за рахунок службових приміщень.

В цьому ж році всі поверхи хімічного корпусу університету одержать воду. Повністю реконструйовано буде систему вентиляції.

В цьому році в університетській їдальні працюватиме газова плита.

Звичайно, що ці хороші плани можна лише гаряче вітати і побажати нашим господарникам необхідної енергії, оперативності, розпорядливості для проведення в життя всього, що заплановано і запроєктовано.

Через п'ять років тут буде молодий парк. А зараз студенти біологічного факультету з любов'ю висаджують біля свого корпусу саджанці.

понад 3000 спеціалістів

понад 3000 спеціалістів

бібліотеками і науково-культурними установами Франції, Англії, США, Швеції, Норвегії, Індії та інших західно-європейських, азійських, африканських та південно-американських країн.

Доцент М. ПАВЛЮК.

В 1956—1958 рр.

У 1956—1958 рр. кафедрою експериментальної фізики та НДІФ спільно з виробувальною лабораторією електромережі Одесенерго (керівник—доц. К. К. Демидов, виконавці—старший науковий співробітник К. А. Позигун і начальник лабораторії електромережі Одесенерго т. Матикянц) будуть проведені виробничі вимірювання корозійності ґрунту в місцях залягання свинцевих кабелів на основі проведених в різних районах міста досліджень корозії залізних труб і свинцевих кабелів в умовах промисловості і сільського господарства.

У 1956—1958 рр. кафедрою експериментальної фізики та НДІФ спільно з виробувальною лабораторією електромережі Одесенерго (керівник—доц. К. К. Демидов, виконавці—старший науковий співробітник К. А. Позигун і начальник лабораторії електромережі Одесенерго т. Матикянц) будуть проведені виробничі вимірювання корозійності ґрунту в місцях залягання свинцевих кабелів на основі проведених в різних районах міста досліджень корозії залізних труб і свинцевих кабелів в умовах промисловості і сільського господарства.

спеціалістів

кафедрами українського мовознавства різних вузів України.

Працівники кафедри українського мовознавства Одеського державного університету разом з кафедрою російського мовознавства закінчили роботу над написанням «Порівняльної граматики східнослов'янських мов» — посібником, який вкрай необхідний для вищої школи. На майбутнє п'ятиріччя кафедра українського мовознавства планує теж колективну працю—монографію «Українські письменники про мову» (береться до уваги XIX—XX ст. ст.).

Українські прогресивні письменники 19 століття внесли дуже цінний вклад в розуміння мови, її особливостей, закономірностей розвитку і т. д. Протягом 19 ст. на Україні письменники були чи не єдиними майстрами слова, які літературно обробляли багатства загальнонародної мови і творчо збагачували та поповнювали їх за рахунок нових мовнолітературних цінностей.

Українські письменники 19 ст. відстоювали право української літературної мови називатися рівною серед інших літературних мов. Вони невтомно працювали над лексичною, граматичною та правописною нормалізацією української літературної мови.

Так, основоположник нової української літератури та нової української літературної мови Т. Г. Шевченко складає «Буквар», Катка-

Член-кореспондент АН УРСР, проф. В. П. Тульчинська в лабораторії мікробіології.

Шість наукових щорічників

За рішеннями Вченої ради університету з цього року почне виходити «Науковий щорічник Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова».

Науковий щорічник найбільш повно відбиватиме результати наукової роботи не тільки викладачів, але й студентів. В ньому будуть друкуватися найважливіші теоретичні статті, анонси всіх робіт, виконаних кафедрами, тези наукових доповідей, відомості про засідання наукових студентських гуртків і про дипломні роботи студентів. Об'єм кожного щорічника—30 друкованих аркушів. До 1961 р. вийде 6 щорічників, які будуть найкращим звітом про досягнення наших науковців в шостій п'ятирічці.

В процесі розробки проблеми буде досліджено вплив зовнішніх умов (температура, вологість, освітленість) на надходження і засвоєння вуглекислоти через корені кукурудзи (доц. О. О. Титаренко), вплив карбонатних добрив на процес фотосинтезу кукурудзи (доц. М. В. Домбровська), особливості обміну органічних

Для дальшого розвитку сільського господарства

Проблема фотосинтезу стоїть в центрі уваги кафедри фізіології рослин біологічного факультету. Співробітники кафедри ставлять своєю метою вивчити процес фотосинтезу у вищих рослин (кукурудза) при засвоєнні вуглекислоти через корені, а також у морських водоростей (філофора). Це допоможе домогтися підвищення продуктивності рослин і задоволення більш повне знання про оволодіння процесом фотосинтезу, встановлення особливостей окремих його етапів.

В процесі розробки проблеми буде досліджено вплив зовнішніх умов (температура, вологість, освітленість) на надходження і засвоєння вуглекислоти через корені кукурудзи (доц. О. О. Титаренко), вплив карбонатних добрив на процес фотосинтезу кукурудзи (доц. М. В. Домбровська), особливості обміну органічних

кислот у кукурудзи при вуглеводному живленні через корені (доц. А. О. Івановська). Керуватиме розробкою проблеми проф. С. І. Лебедев.

Буде досліджено фотосинтезуючі пігменти та вуглеводний комплекс у філофори (проф. С. І. Лебедев).

Вчені біологічного факультету працюють також над розробкою питання підвищення продуктивності сільськогосподарських рослин (проф. В. П. Тульчинська, доц. О. Я. Савчук, проф. С. І. Лебедев, ас. О. І. Саннікова).

Для дальшого розвитку сільського господарства

Проблема фотосинтезу стоїть в центрі уваги кафедри фізіології рослин біологічного факультету. Співробітники кафедри ставлять своєю метою вивчити процес фотосинтезу у вищих рослин (кукурудза) при засвоєнні вуглекислоти через корені, а також у морських водоростей (філофора). Це допоможе домогтися підвищення продуктивності рослин і задоволення більш повне знання про оволодіння процесом фотосинтезу, встановлення особливостей окремих його етап

11 днів по Чехословаччині

(Продовження)

Про астрономічний годинник на ратуші Праги написано багато спеціальних робіт, статей, окремими відомостями з яких ми скористалися.

В 1481 р. перебудовувалась і розширялась Староміська ратуша; тоді ж зроблено пристрій для нового годинника, що вже, очевидно, виготовлявся. Десь біля р. 1490 годинник було встановлено на приготуванні для нього вежі. З того часу і до сьогодні він привертає увагу і викликає захоплення та подив у всіх, кому доводилось спостерігати роботу його складного механізму.

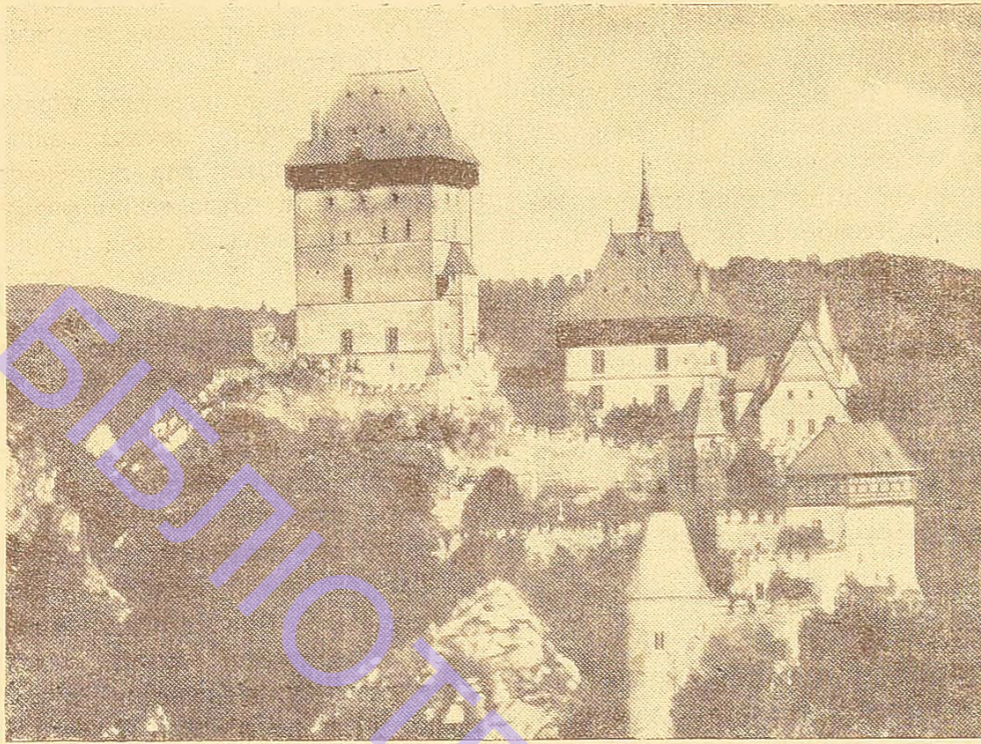
Виготовив годинник талановитий майстер Гануш в Руже. Це був надзвичайно обдарований механік, справжній умілець, гордість свого народу. Він радився з вченими, від яких дістав необхідні астрономічні відомості, розрахунки і креслення. Годинник показував старочеський час, день, місяць, рік, рух сонця, місяця та зірок (згідно з тогочасним геоцентричним уявленням). На земній кулі позначені полюси, меридіани, паралелі; нижня частина темніша верхньої — розрізняється день і ніч, рожева окраска зліва від спостерігача зображає світанок, темніша фарба праворуч — присмерки. Зліва біля цього оригінального циферблата скульптура гуляки-модника, що любов'ється собою перед дзеркалом, та багатія-лихваря, який втішається калиткою з золотом; справа скульптура смерті і турка; поки кожний зайнятий своїми земними справами, смерть ретельно відраховує час... Щоразу, коли хвилинка стрілка доходить до найвищої точки (над цифрою «12»), смерть, киваючи головою, віддзвонює у невеликий дзвін години, турок заперечливо поводить головою — ще він має час і з смертю не піде. Над циферблатом відкриваються два вікна, і в них з'являються один за одним 12 апостолів, за ними Христос. Вікна закриваються, великий дзвін відраховує години, над вікнами, де проходили апостоли, висувається півень, розмахує крилами і кукуряє...

Після смерті Гануша доглядав годинник його син Якуб Чех зі своїм учнем Вацлавом Звунком. Звунк не розумів складного механізму, і, коли вмер Якуб, годинник працював з перебоями, часто зупинявся. В 1552 р. Ян Таборський взявся за ремонт — він був першим, хто правильно з наукового боку зрозумів будову годинника; цікаво, що Таборський не був годинником, не вчився цій справі, — був він писарем і оздоблювачем книг, але добре знав також астрономію. Він розібрав механізм годинника, замінив деякі його деталі, вніс деякі удосконалення і після ремонту, що тривав два роки, пустив годинник в бездоганний хід. В наступні роки або не знаходились майстрів, які б зрозуміли будову механізму, або не було потрібних коштів (щоправда, ремонтувався годинник у 1659 р.), — годинник був у запустінні. Висловлювались думки про те, що, мовляв, такий годинник недоступний розумінню всіх, що навіть те, що показує годинник, можуть розуміти лише люди вчені; були навіть пропозиції злати його в брукх (лом)... Проте від такої долі вдалось врятувати годинник; на початку XIX ст. його знову двічі ремонтували, більш капітально відремонтований годинник у 1865 р. День пуску годинника в хід було використано пражанами для загальнослов'янської демонстрації — в'язу своєї волі до свободи.

Чудесний годинник став джерелом

багатьох народних легенд. В дивних астрономічних знаках-символах прості люди вбачали загадки, таємничі формули. З різних трактувань надзвичайно складного на ті часи механізму годинника поступово виникали і набували поширення легенди і навіть забобони. Таким було, зокрема, прококування великого нещастя, що спіткає пражан і всіх чехів, коли

яку з такою любов'ю виконував. Раптом, мов божевільний, схопив якусь річ і з нелюдською силою почав розбивати механізм — гордість Праги і всієї країни; не довершивши задумане, повалився мертвий на землю. Довго стояв після цього годинник, бо не знаходилося нікого, хто міг би розгадати його будову... В Ольшанах вклонились ми пам'я-

Історичні пам'ятки Чехословаччини.
Замок Карлштейн

зупиниться годинник на ратуші; в іншій версії додавалось, що успішний ремонт годинника буде означати великий переворот у житті Праги і всієї країни в бік покращення, але той, хто буде будь-що міняти в механізмі — хай це буде навіть вдосконалення, — зазнає нещастя, його спіткає передчасна смерть. Укріпленню цього пророцтва сприяла несподівана смерть годинника Шворцпах, яка випадково співпала саме з часом, коли він ремонтував механізм Ганушова годинника. Наскільки міцно вкоренились ці повір'я, свідчить той факт, що вже в 1865 р. друзі відомого художника Йосифа Манеса відмовлялись його від роботи над оформленням місячного циклу, посилаючись на згадані пророцтва. Художник з посмішкою відхилив подібні «докази», як сміховинні, безглузді. Коли ж незабаром після закінчення своєї роботи Манес помер, знайшлося немало людей, які в смерті художника вбачали підтвердження давніх пророцтв.

Надзвичайно цікава легенда створена навколо самого Гануша. Гідний подиву витвір талановитого майстра викликав побоювання пражан, що і інші міста захочуть мати подібні годинники, бо справді пражским годинником і його творцем почали цікавитись посланці багатьох міст. Було вирішено позбавити Гануша зору, щоб він не зміг зробити другого такого годинника чи передати свої знання іншим. Троє невідомих ввірвалися до нього в майстерню і розпеченим ножем викололи йому очі. Довгий час не знав Гануш про причини нападу на нього, а коли згодом дізнався, загорівся бажанням помститись над невідчуйними членами міської управи, які так страшно відплатили йому за його витвір, що йому віддав майстер майже все своє життя. Довго роздумував Гануш, аж ось одного разу покликав він свого помічника і попросив його провести до годинника, щоб ще раз потішити слух працюючих своїх рук; ніжно погладжував майстер колеса механізму і зі сльозами на сліпих очах нарікав, що вже ніколи не бачитиме він праці,

ті радянських воїнів. Біля входу на кладовище табличка: «Здесь почетное кладбище красноармейцев». В рамці список похоронених тут, серед них сім Героїв Радянського Союзу; багато могил невідомих солдатів. В центрі кладовища велика скульптура червоноармійців з гвинтівкою на плечі; внизу напис: «Вечная слава воинам Красной Армии, павшим в боях за честь и независимость Советской родины и освобождение славянских народов от фашизма. 1941—1945». На другому боці монумента червоноармійців в пілотці з автоматом і такий же напис чеською мовою. На монументі вінки з живих квітів. Тут же познайомились ми з героїчними сторінками більш віддаленого, але незабутнього минулого; сюди перенесено останки героїв боротьби проти нашествия Наполеона. «Пам'ятник храбрым российским офицерам, которые от полученных ими ран в сражении под Дрезденом и Кульмом в августе месяце 1813 года в городе Праге померли. Да будет священ ваш прах сей земле, незабвенны останетсь вы своему Отечеству».

Вишград. І знов переплетення легенд з дійсністю. Ось три камені, кинуті чортом, який допомагав будувати Вишград, сподіваючись в нагороду здобути душу короля; коли він ніс останні три камені, заспівав півень, чорт втік, кинувши сперевердя камені...

Схилиємо голови над місцем вічного спочинку відомих всьому світові діячів культури. Ось могила Яна Неруди, Б. Сметани, К. Чапека, Ірасека, А. Дворжака, Сватоплука Чеха... На могилі К. Чапека — посуд з водою; заповіт його виконано: він просив не споруджувати над ним пам'ятника, а поставити лише посуд з водою, щоб завжди могли п'яти напитись на його могилі... Поряд з кладовищем парк; на деревах великі бруньки (ми були там в квітні), зелене трава, висаджують квіти; спортивна площадка, і юнаки грають у волейбол... Життя торжествує.

(Далі буде).

Доцент К. ДАНИЛКО.

КОРОТКО ПРО НАСЛІДКИ ОГЛЯДУ СТІНГАЗЕТ

Закінчився огляд факультетських стінних газет, присвячений Дню преси. Члени журі конкурсу найкращої серед факультетських стінних газет визнали газету геолого-географічного факультету «Земля і надра» (редактори Бордон та Ібрагім-Зале) і присудили їй перше місце. Змістовність статей, їх дійовість, різносторонність і красиве оформлення газети (художники Авербух, Мазуренко і Воскобойченко) надали право газеті зайняти перше місце незаперечно. Окремі номери її можуть бути зразком оформлення і викладу матеріалу.

* *

Друге місце зайняла газета біологічного факультету (редактор Меншикова). Аналізуючи її, більшість членів журі зазначили: «Хороша газета». Тут немає тих великих «неосяжних» газет-полотниць, в яких часто переважають статті загального характеру, члени редколегії обходять пустопорожні фрази, борються за дійовість газети. Більшість заміток невеликі, але змістовні. З них ясно, що хоче сказати автор і для чого він розпочав розмову. Добре висвітлюється наукова робота факультету. В порівнянні з минулим роком газета стала цікавішою, популярнішою на факультеті. Але претендувати на перше місце не змогла. Як уже зазначалось в нашій газеті, деяким заміткам «За мічурінську біологію» властива надмірна обережність. Часом, критикуючи окремих членів групи за недисциплінованість, автор не називає прізвищ, а редколегія не вказує автору на недоліки його статті. Не практикує газета друкування дискусійних статей, а на біологічному факультеті часто відчувається необхідність в цьому. В газеті наявна непотрібна розпоршеність: тут мало заміток узагальнюючого характеру, особливо з комсомольського життя.

* *

Третє місце зайняла газета філологічного факультету (редактор Шатух). На протязі останніх років вона постійно тримала перше місце, в неї вчилися редколегії інших факультетів. В цьому році редколегія дещо погіршила роботу. Члени журі вказали на неприпустимий, особливо для газети філологічного факультету, недолік — недостатню грамотність. Граматичні і стилістичні помилки переважають в замітках, написаних українською мовою. Невміло пишуть філологи про кращих своїх людей. В таких статтях, як правило, рясніють штамповки: «хороший товариш», «кращий студент», «користується великим авторитетом, любов'ю, повагою» і т. д. Мало в «Філолозі» нарисів, фейлетонів.

* *

Приємно відзначити значний ріст газети хімічного факультету (редактори Ельберг, Федулаєва). Якщо в минулому році вона займала останнє місце, то в цьому — позиції її набагато зміцніли. Газеті присуджене четверте місце. Зріс авторитет газети на факультеті. В «Радянському хіміку» багато вдалих заміток про окремих студентів, про життя комсомольських груп. В недалекому майбутньому при такій старанності і серйозності редколегії, при допомозі з боку партійного та комсомольського бюро факультету газета хіміків може зайняти одне з перших місць.

Коротко про недоліки газети «Радянський хімік». Тут є, на жаль, статті дуже загальні, з висновками

типу: «Роботу потрібно поліпшити», «Недоліки потрібно ліквідувати» тощо. Мало в газеті заміток під рубрикою «Слідами виступів», а це говорить про недостатню дійовість газети, певною мірою підриває її авторитет. Художникам часто бракує смаку: деякі заголовки занадто великі і крикливі. Хоч здійснення їх і відбирає, без сумніву, у виконавця багато часу, але газета від цього не виграє.

* *

Одна з останніх тематичних газет фізико-математичного факультету (редактор Маслов), присвячена факультету в недалекому майбутньому, виділена на міський огляд і одержала схвальну оцінку.

В цьому році редколегія газети поліпшила свою роботу в порівнянні з минулим. Та зміни невеликі. П'яте місце знову залишилося за газетою «Телескоп». Цікавих номерів на факультеті покищо небагато. Газета виходить велика за розміром, але з невеликою кількістю громіздких, важких для читання статей, більшість з них (наприклад, в № 1 з 10—6) не підписані авторами. Не підписується під газетою і редакція. Хто пише статті, хто відповідає за випуск газети — невідомо.

* *

В № 8 газети «Історик» (редактор Кірін) з'явилась редакційна стаття «Странное равнодушие», в якій редколегія газети дає таку оцінку своїй роботі: «...стєнгазета нашего факультета «Историк» не находится на должной высоте. «Историк» не выполняет возложенных на него задач. Необходимо указать, что содержание заметок не является действенным, отсутствует критика — оружие сильных» і т. д. До цього самокритичного виступу-газети важко додати щонебудь. Вірно сказано. Прикро лише, що редколегія, розписавшись у власному безсиллі, не вжила заходів для усунення визнаних недоліків. Навпаки, рівень якості газети все знижувався.

А на початку навчального року це була одна з кращих газет університету. Перші номери її привертати увагу не лише студентів історичного факультету. Газету читали хіміки, філологи, географи. Спеціальний номер, випущений редколегією «Історика» на заводі ім. Січневого повстання, — «Завод Січневого повстання у революції 1905 року» — користувався заслуженим успіхом серед робітників та інженерно-технічних працівників заводу. Та авторитет, як бачимо, був завойований ненадовго. Проте зниження якості газети не стурбувало керівництво факультету. Ні на засіданнях партійного бюро, ні на засіданнях комсомольського бюро жодного разу не слухали звіту редколегії про її роботу. Кіріну не вказали на його пасивне ставлення до обов'язків редактора газети. Звільнивши (за його проханням) досвідченого і серйозного члена редколегії В. Михайлюка від обов'язків замісника редактора, громадські організації не готувалися про підбір і зміцнення кадрів.

Відсутність керівництва і контролю, особливо з боку комсомольського бюро, привели до того, що газета опинилася в тому неприглядному становищі, про яке вона і писала в номері, поданому на конкурс.

Редактор І. М. ДУЗЬ.